

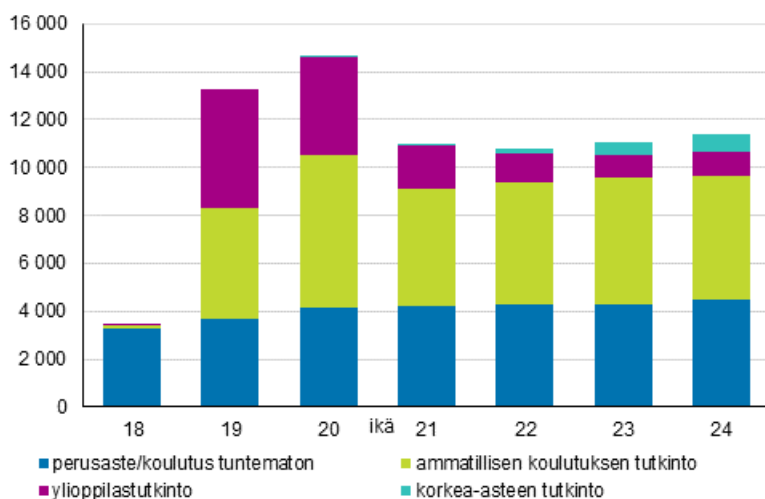
Työssäkäynti 2017

Pääasiallinen toiminta ja ammattiasema

Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevista nuorista aikuisista enemmistö vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneita

Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan vuonna 2017 työn ja koulutuksen ulkopuolella olevista 18–24-vuotiaista noin kaksi kolmasosaa oli vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneita. Pelkän peruskoulutaustan omaavia ryhmässä oli 37,6 prosenttia. Siirtymäaika lukio- tai ammatillisen koulutuksen opinnoista korkea-asteen opintoihin näkyy myös työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien määrän vaihtelussa 20 ikävuoden kynnyksellä.

Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien 18–24-vuotiaiden määrä iän ja korkeimman suoritetun tutkinnon mukaan vuonna 2017

Tilastokeskuksen työssäkäyntitilasto kuvaa väestön pääasiallista toimintaa eli taloudellisen toiminnan laatua vuoden lopussa. Vuoden 2017 väestössä 18–24-vuotiaita oli noin 448 000, joista 50,3 prosenttia oli työllisiä, 31,2 prosenttia opiskelijoita, ja 1,7 prosenttia varusmiehiä. Kyseisestä ikäluokasta 75 515 henkilöä (16,9 %) oli työn ja koulutuksen ulkopuolella¹⁾. Heistä 43 342 (57,4 %) oli miehiä ja 32 173 naisia.

1) Työn ja koulutuksen ulkopuolella oleviin ei lasketa varusmiespalvelusta suorittavia henkilöitä

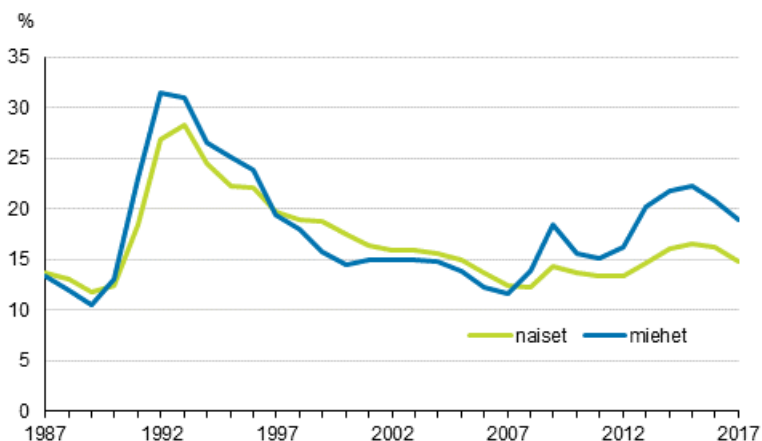
Reilu kolmannes työn ja opiskelun ulkopuolella olevista nuorista aikuisista peruskoulutaustan varassa

Suurin osa työn ja koulutuksen ulkopuolella olevista nuorista aikuisista oli 20-vuotiaita (14 615 henkilöä) ja 19-vuotiaita (13 264). Pelkän perusasteen koulutuksen²⁾ omaavien henkilöiden määrä oli melko tasainen kaikissa ikäryhmissä: 18-vuotiaissa heitä oli vähiten (3 270) ja 24-vuotiaissa eniten (4 511). Sen sijaan ammatillisen koulutuksen tutkinnon ja etenkin ylioppilastutkinnon omaavien määrä vaihteli enemmän iästä riippuen. Ammatillisen koulutuksen tutkinnon omaavia työn ja koulutuksen ulkopuolella olevia oli eniten 20-vuotiaissa (6 368). Ylioppilastutkinnon omaavia henkilöitä sen sijaan oli eniten 19-vuotiaissa (4 963). Korkea-asteen tutkinnon³⁾ omaavien määrä oli pieni tarkastelluissa ikäryhmissä: eniten heitä oli 24-vuotiaissa (794).

Tyypillisin koulutustausta työn ja koulutuksen ulkopuolella olevilla vaihteli ikävuosittain. 18-vuotiaissa peruskoulun korkeimpana tutkintona omaavien osuus oli suurin (3 270 henkilöä). Sen sijaan 19-vuotiaissa tyypillisin koulutustausta oli ylioppilastutkinto (4 963) ja 20–24-vuotiaissa ammatillisen koulutuksen tutkinto (4 905–6 358).

Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien osuus pysynyt 2000-luvulla selvästi alle 1990-luvun lamahuipun

18–24-vuotiaiden työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien miesten ja naisten osuus saman sukupuolen vastaavan ikäisestä väestöstä vuosina 1987–2017

Vuosien 1987–2017 aikana työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien määrä on vaihdellut välillä 441 800–505 800. Ryhmän osuus kaikista kyseisen vuoden 18–24-vuotiaista on ollut pienimmillään vuonna 1989 (11,2 %) ja korkeimmillaan vuonna 1992 (29,7 %). Vuonna 1992 työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien osuus oli korkeimmillaan Lapin ja Kainuun maakunnissa, jossa osuus nousi yli 34,5 prosenttiin. Myös Päijät-Hämeessä osuus nousi 33,9 prosenttiin vuonna 1993.

Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien miesten osuuksissa näkyy naisiin verrattuna suurempaa vaihtelua tarkasteltuna aikajaksona. Vuosien 1987–2017 aikana 18–24-vuotiaiden työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien osuudet vastaavan ikäisestä väestöstä vaihtelivat miehillä 10,5–31,4 prosenttia ja naisilla 11,9–28,3 prosenttia välillä.

- 2) Perusasteen koulutuksen omaavien ryhmä sisältää kaikki henkilöt, joista ei ole tietoa peruskoulun jälkeisestä tutkinnosta. Näitä ovat peruskoulun suorittaneet ja keskeyttäneet sekä henkilöt, joiden koulutustausta on tuntematon tai jotka ovat suorittaneet ulkomailla peruskoulun jälkeisen tutkinnon.
- 3) Korkea-asteen tutkintoon sisältyy kaikki toista astetta ylemmät tutkinnot, so. alimman korkea-asteen, alemman korkeakouluasteen sekä ylemmän korkeakouluasteen tutkinnot.

Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien osuudet olivat miehissä ja naisissa suurimmat 1990-luvun alun taloudellisen laskusuhdanteen aikana ja sen jälkeisinä vuosina (1991–1996). Myös sukupuolten väliset erot osuuksissa ovat olleet suurimmat laskusuhdanteiden jälkeisinä vuosina. Vuosien 1991 ja 1996 aikana työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien miesten osuus kaikista vastaavan ikäisistä miehistä oli 1,7–4,6 prosenttiyksikköä suurempi naisten vastaaviin osuuksiin verrattuna. Lisäksi vuosien 2009 ja 2015 välillä työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien miesten osuus kaikista vastaavan ikäisistä miehistä oli 1,8–5,7 prosenttiyksikköä suurempi naisten vastaaviin osuuksiin verrattuna.

Sisällys

1. Taloudellinen huoltosuhde oli 137 vuonna 2017.....	5
1.1 Työllisiä väestössä oli 2 328 000 ja työttömiä sekä työvoiman ulkopuolella olevia yhteensä 3 185 000.....	5
1.2 Matalimmat taloudelliset huoltosuhteet olivat maakunnissa Ahvenanmaa, Uusimaa ja Pohjanmaa	6
1.3 Eläkeläisten osuus suurin Etelä-Savossa	7

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien 18–24-vuotiaiden määrä iän ja korkeimman suoritettun tutkinnon mukaan vuonna 2017.....	8
Liitetaulukko 2. Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat 18–24-vuotiaat miehet ja naiset ikävuoden mukaan vuonna 2017	9
Liitetaulukko 3. Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien 18–24-vuotiaiden määrä ja osuus vastaavan ikäisestä väestöstä vuosina 1987-2017.....	10
Liitetaulukko 4. Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien 18–24-vuotiaiden määrä ja osuus vastaavan ikäisestä väestöstä maakunnittain vuonna 2017, yhteensä ja sukupuolittain.....	11

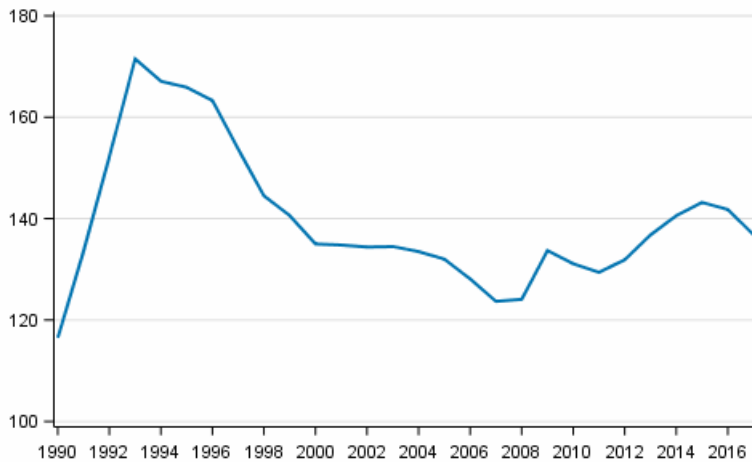
Kuviot

Taloudellinen huoltosuhde vuosina 1990–2017.....	5
Väestö pääasiallisen toiminnan mukaan vuosina 1990–2017.....	6
Taloudellinen huoltosuhde maakunnittain 2017.....	6
Eläkeläisten osuus maakunnittain vuonna 2005 ja 2017.....	7
Laatuseloste: työssäkäyntitilasto	12

1. Taloudellinen huoltosuhde oli 137 vuonna 2017

Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston tietojen mukaan taloudellinen huoltosuhde oli 137 vuonna 2017. Tämä tarkoittaa, että vuonna 2017 sataa työssäkäyvää henkilöä kohti oli 137 ei-työssäkäyvää henkilöä. Vuonna 2016 huoltosuhde oli 142. Työssäkäyviä 18–64-vuotiaita henkilöitä oli yhteensä 2 302 000 vuonna 2017 joista palkansaajia oli 2 074 000 sekä yrittäjiä oli 228 000. Työttömiä henkilöitä oli yhteensä 296 000 ja työvoiman ulkopuolella olevia 2 889 000.

Taloudellinen huoltosuhde vuosina 1990–2017

Taloudellisella huoltosuhteella tarkoitetaan työllisten lukumäärän suhdetta työttömiin ja työvoiman ulkopuolella oleviin. Työvoiman ulkopuolisiksi lasketaan 0–14-vuotiaat, opiskelijat ja koululaiset, varusmiehet ja siviilipalvelusmiehet, eläkeläiset sekä muut työvoiman ulkopuolella olevat.

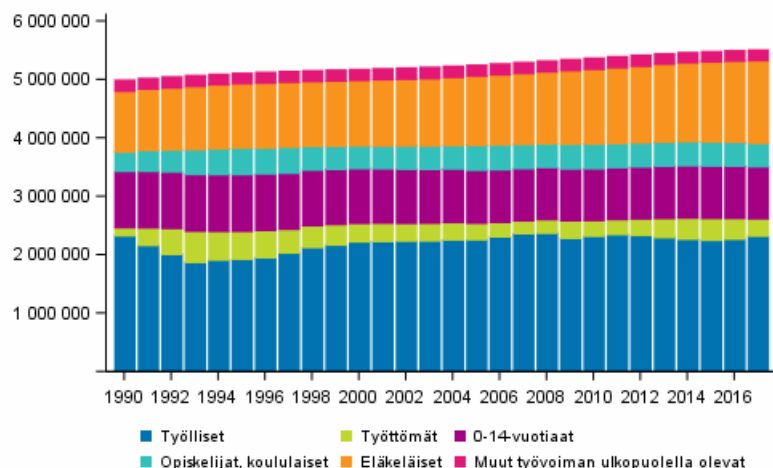
Työllisten lukumäärän noustessa suhteessa työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien määrään, taloudellinen huoltosuhdeluku laskee. Vastaavasti työttömien tai työvoiman ulkopuolella olevien lukumäärän kasvaessa suhteessa työllisten määrään, huoltosuhdeluku kasvaa. Taloudellisen huoltosuhteen vaihteluun voivat vaikuttaa esimerkiksi eläkeläisten määrän kasvu ja työllisyystilanne. Taloudellisessa huoltosuhteessa on esiintynyt suurta vaihtelua viimeisten vuosikymmenien aikana. 1990-luvun laman aikana taloudellinen huoltosuhde oli korkealla. Korkeimmillaan taloudellinen huoltosuhde oli vuonna 1993, jolloin sataa työllistä henkilöä kohden löytyi 172 ei-työllistä henkilöä. Matalimmillaan taloudellinen huoltosuhde oli vuonna 1989 (112).

1.1 Työllisiä väestössä oli 2 328 000 ja työttömiä sekä työvoiman ulkopuolella olevia yhteensä 3 185 000

Vuonna 2017 työttömänä oli 296 000 henkilöä. Työttömien määrä laski edellisvuodesta 60 000 henkilön verran. Työvoiman ulkopuolella olevista oli eläkeläisiä 1 415 000, opiskelijoita ja koululaisia 401 000, 0–14-vuotiaita 890 000 ja varusmiehiä ja siviilipalvelusmiehiä 7 700.

18–64-vuotiaiden työttömien osuus vastaavan ikäisestä työvoimasta oli 11,4 prosenttia vuonna 2017. Edellisvuodesta luku laski 2,2 prosenttiyksikköä. Työttömien osuus oli naisilla 10,3 prosenttia ja miehillä 12,5 prosenttia.

Väestö pääasiallisen toiminnan mukaan vuosina 1990–2017

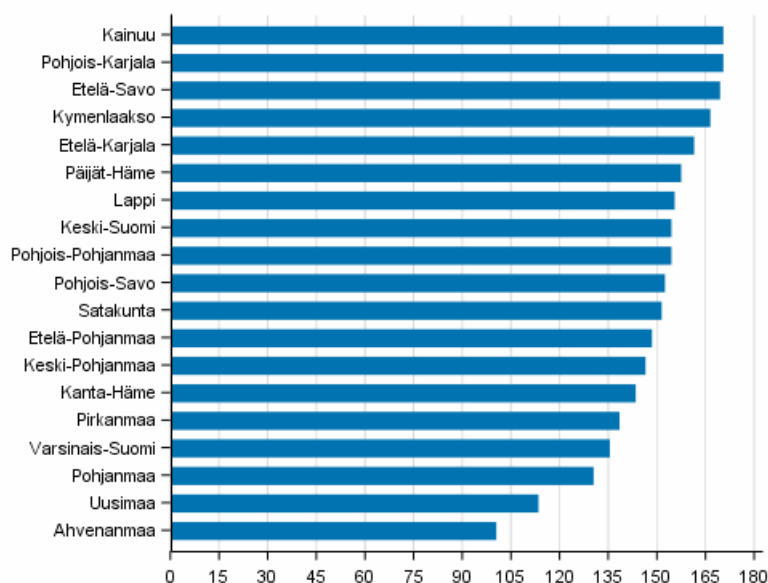

Taloudellisen huoltosuhteen heikentymiseen vaikuttaa työttömien osuuden lisäksi väestön ikääntyminen ja tätä kautta eläkeläisten määrä. Vuonna 2017 Suomessa oli 1 415 000 eläkeläistä. Vuonna 2016 eläkeläisiä oli 1 390 000. Eläkeläisten määrä kasvoi vuodessa 25 000 henkilöllä.

1.2 Matalimmat taloudelliset huoltosuhteet olivat maakunnissa Ahvenanmaa, Uusimaa ja Pohjanmaa

Ahvenanmaalla taloudellinen huoltosuhte oli matalin maakuntien välisessä vertailussa vuonna 2017. Maakunnassa oli sataa työssäkäyvää kohti 100 työtöntä ja työelämän ulkopuolella olevaa henkilöä. Ahvenanmaalla työllisenä oli 14 700 ja työttömänä 570 henkilöä. Maakuntatasolla taloudellinen huoltosuhte oli matala myös Uudenmaan maakunnassa, jossa taloudellinen huoltosuhte oli 113 sekä Pohjanmaalla, jossa taloudellinen huoltosuhte oli 130. Korkeimmat taloudelliset huoltosuhteet vuonna 2017 olivat maakunnissa: Kainuu (170), Pohjois-Karjala (170) ja Etelä-Savo (169). Kainuussa työllisiä oli 27 300 ja työttömänä oli 4 700 henkilöä. Työttömien osuus työvoimasta oli vuonna 2017 korkein Pohjois-Karjalassa (16,2 %) ja matalin Ahvenanmaalla (3,8 %).

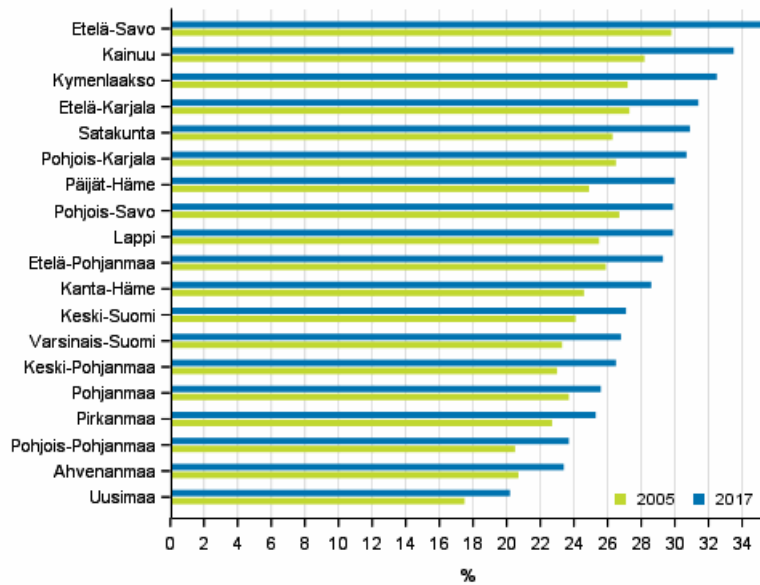
Taloudellinen huoltosuhte maakunnittain 2017

1.3 Eläkeläisten osuus suurin Etelä-Savossa

Eläkeläisten määrän kasvu näkyy kaikissa maakunnissa. Eläkeläisten osuudessa on suurta vaihtelua maakuntien välillä. Eläkeläisten osuus maakunnan väestöstä oli vuonna 2017 korkein Etelä-Savossa (35 %) ja pienin Uudellamaalla (20,1 %). Etelä-Savossa oli vuonna 2017 eläkeläisiä 52 000, Uudellamaalla eläkeläisiä oli 332 000.

Eläkeläisten osuus maakunnittain vuonna 2005 ja 2017

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien 18–24-vuotiaiden määrä iän ja korkeimman suoritettun tutkinnon mukaan vuonna 2017¹⁾

Korkein suoritettu tutkinto	Ikä							Yhteensä
	18	19	20	21	22	23	24	
Perusaste/tutkinto tuntematon	3 270	3 654	4 155	4 204	4 298	4 271	4 511	28 363
Ammatillisen koulutuksen tutkinto	125	4 647	6 358	4 905	5 109	5 298	5 158	31 600
Ylioppilastutkinto	51	4 963	4 101	1 828	1 162	968	958	14 031
Korkea-asteen tutkinto	0	0	1	19	190	517	794	1 521
Yhteensä	3 446	13 264	14 615	10 956	10 759	11 054	11 421	75 515

1) Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevilla viitataan henkilöihin, jotka olivat pääasialliselta toiminnan ryhmissä: työttömät, eläkeläiset ja muut työvoiman ulkopuolella olevat

Liitetaulukko 2. Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat 18–24-vuotiaat miehet ja naiset ikävuoden mukaan vuonna 2017¹⁾

Ikä	Miehet	Naiset
18	2 008	1 438
19	7 639	5 625
20	9 540	5 075
21	6 343	4 613
22	5 889	4 870
23	5 912	5 142
24	6 011	5 410
Yhteensä	43 342	32 173

1) Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevilla viitataan henkilöihin, jotka olivat pääasialliselta toiminnan ryhmässä: työttömät, eläkeläiset ja muut työvoiman ulkopuolella olevat

Liitetaulukko 3. Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien 18–24-vuotiaiden määrä ja osuus vastaavan ikäisestä väestöstä vuosina 1987-2017¹⁾

Vuosi	Kaikki			Naiset			Miehet		
	18–24-vuotiaat	18–24-vuotiaat työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat	Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien osuus, %	18–24-vuotiaat naiset	18–24-vuotiaat työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat naiset	Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien osuus, %	18–24-vuotiaat miehet	18–24-vuotiaat työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat miehet	Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien osuus, %
1987	505 753	68 549	13,6	247 886	34 113	13,8	257 867	34 436	13,4
1988	491 782	61 386	12,5	241 174	31 626	13,1	250 608	29 760	11,9
1989	477 408	53 294	11,2	234 332	27 787	11,9	243 076	25 507	10,5
1990	463 137	58 961	12,7	227 037	28 175	12,4	236 100	30 786	13,0
1991	448 255	92 969	20,7	219 212	40 337	18,4	229 043	52 632	23,0
1992	438 431	128 015	29,2	214 440	57 624	26,9	223 991	70 391	31,4
1993	434 210	128 981	29,7	212 156	60 075	28,3	222 054	68 906	31,0
1994	435 511	111 063	25,5	212 878	51 928	24,4	222 633	59 135	26,6
1995	438 073	103 625	23,7	214 145	47 529	22,2	223 928	56 096	25,1
1996	441 788	101 403	23,0	215 700	47 628	22,1	226 088	53 775	23,8
1997	447 576	87 340	19,5	219 032	43 064	19,7	228 544	44 276	19,4
1998	455 427	83 993	18,4	222 901	42 289	19,0	232 526	41 704	17,9
1999	457 811	79 010	17,3	223 830	42 104	18,8	233 981	36 906	15,8
2000	459 982	73 425	16,0	224 874	39 255	17,5	235 108	34 170	14,5
2001	461 627	72 266	15,7	225 642	37 078	16,4	235 985	35 188	14,9
2002	462 339	71 239	15,4	226 054	35 961	15,9	236 285	35 278	14,9
2003	462 010	71 353	15,4	226 020	36 020	15,9	235 990	35 333	15,0
2004	460 261	70 062	15,2	224 899	35 163	15,6	235 362	34 899	14,8
2005	458 084	65 608	14,3	223 808	33 331	14,9	234 276	32 277	13,8
2006	458 819	59 231	12,9	224 148	30 548	13,6	234 671	28 683	12,2
2007	457 751	54 919	12,0	223 748	27 764	12,4	234 003	27 155	11,6
2008	458 219	60 156	13,1	223 863	27 545	12,3	234 356	32 611	13,9
2009	458 975	75 441	16,4	224 316	32 193	14,4	234 659	43 248	18,4
2010	463 245	68 135	14,7	226 302	31 098	13,7	236 943	37 037	15,6
2011	467 863	66 668	14,2	228 739	30 466	13,3	239 124	36 202	15,1
2012	473 133	70 479	14,9	231 497	31 100	13,4	241 636	39 379	16,3
2013	472 758	82 538	17,5	231 276	33 727	14,6	241 482	48 811	20,2
2014	469 784	88 882	18,9	229 690	36 738	16,0	240 094	52 144	21,7
2015	463 350	90 195	19,5	226 585	37 649	16,6	236 765	52 546	22,2
2016	455 977	84 934	18,6	222 398	36 253	16,3	233 579	48 681	20,8
2017	447 970	75 515	16,9	218 110	32 173	14,8	229 860	43 342	18,9

1) Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevilla viitataan henkilöihin, jotka olivat pääasialliselta toiminnan ryhmissä: työttömät, eläkeläiset ja muut työvoiman ulkopuolella olevat

Liitetaulukko 4. Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien 18–24-vuotiaiden määrä ja osuus vastaavan ikäisestä väestöstä maakunnittain vuonna 2017, yhteensä ja sukupuolittain¹⁾

Maakunta	Kaikki			Naiset			Miehet		
	18–24-vuotiaat	18–24-vuotiaat työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat	Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien osuus, %	18–24-vuotiaat naiset	18–24-vuotiaat työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat naiset	Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien osuus, %	18–24-vuotiaat miehet	18–24-vuotiaat työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat miehet	Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien osuus, %
Ahvenanmaa	1 989	269	13,5	939	143	15,2	1 050	126	12,0
Etelä-Karjala	10 103	2 018	20,0	4 510	765	17,0	5 593	1 253	22,4
Etelä-Pohjanmaa	14 221	2 607	18,3	6 651	1 048	15,8	7 570	1 559	20,6
Etelä-Savo	10 299	2 005	19,5	4 841	786	16,2	5 458	1 219	22,3
Kainuu	5 201	1 099	21,1	2 328	419	18,0	2 873	680	23,7
Kanta-Häme	12 118	2 222	18,3	5 571	926	16,6	6 547	1 296	19,8
Keski-Pohjanmaa	5 417	912	16,8	2 598	405	15,6	2 819	507	18,0
Keski-Suomi	24 772	4 694	18,9	12 090	1 992	16,5	12 682	2 702	21,3
Kymenlaakso	11 913	2 851	23,9	5 475	1 197	21,9	6 438	1 654	25,7
Lappi	13 801	2 459	17,8	6 809	953	14,0	6 992	1 506	21,5
Pirkanmaa	44 307	7 608	17,2	21 679	3 404	15,7	22 628	4 204	18,6
Pohjanmaa	15 722	1 899	12,1	7 304	803	11,0	8 418	1 096	13,0
Pohjois-Karjala	13 521	2 561	18,9	6 638	1 052	15,8	6 883	1 509	21,9
Pohjois-Pohjanmaa	36 364	6 758	18,6	17 048	2 999	17,6	19 316	3 759	19,5
Pohjois-Savo	19 915	3 464	17,4	9 761	1 452	14,9	10 154	2 012	19,8
Päijät-Häme	14 899	2 952	19,8	7 299	1 307	17,9	7 600	1 645	21,6
Satakunta	15 949	2 881	18,1	7 410	1 184	16,0	8 539	1 697	19,9
Uusimaa	136 470	20 091	14,7	68 748	8 667	12,6	67 722	11 424	16,9
Varsinais-Suomi	40 989	6 165	15,0	20 411	2 671	13,1	20 578	3 494	17,0
KOKO SUOMI	447 970	75 515	16,9	218 110	32 173	14,8	229 860	43 342	18,9

1) Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevilla viitataan henkilöihin, jotka olivat pääasialliselta toiminnan ryhmissä: työttömät, eläkeläiset ja muut työvoiman ulkopuolella olevat

Laatuseloste: työssäkäyntitilasto

Relevanssi

Työssäkäyntitilastossa tuotetaan keskeiset työssäkäyntiä koskevat tiedot vuosittain. Ennen vastaavia tietoja voitiin tuottaa ainoastaan väestölaskentavuosina. Työssäkäyntitilaston perusjoukko ja määrittelyt ovat pysyneet suunnilleen samoina vuodesta 1987 lähtien.

Tuotettavia tietoja ovat muun muassa väestön pääasiallinen toiminta, toimialajakauma, ammatti, ammattiasema, työpaikkojen lukumäärä, työpaikan sijainti sekä väestön ja työvoiman koulutus- ja tulotiedot. Tietoja voidaan tuottaa kaikilla hallinnollisilla aluejaoilla ja koordinaattipohjaisilla aluejaoilla (esimerkiksi postinumeroalueet, karttaruudut ja kuntien osa-alueet).

Tilaston viiteajankohta on vuoden viimeinen viikko, mutta tilasto sisältää myös kertymätietoja tilastovuoden ajalta (esimerkiksi tulotiedot sekä työ- ja työttömyyskuukaudet). Tietoja ammatista ja sosioekonomisesta asemasta työlliseen työvoimaan kuuluville on saatavilla väestölaskentavuosilta vuodesta 1970 viisivuotisivälein, vuodelta 1993 sekä vuodesta 2004 lähtien vuosittain.

Vuodesta 1993 lähtien työssäkäynnistä on tuotettu myös ennakkotietoja. Ennakkotietoja käytettäessä on kuitenkin otettava huomioon, että aineistojen keskeneräisyydestä johtuen ennakkotietojen mukaiset työllisten määrät poikkeivat vuoteen 2005 saakka lopullisista luvuista ± 1 prosenttia koko maan tasolla. Tällä hetkellä vaihtelu on 0,2–0,3 prosenttia. Kunnittain vaihtelu voi olla suurempaakin.

Menetelmäkuvaus

Työssäkäyntitilasto on kokonaisaineisto. Kunkin vuoden tilasto kattaa kaikki kyseisen vuoden viimeisenä päivänä Suomessa vakinaisesti asuvat henkilöt. Tilaston lähdeaineistoina käytetään lähinnä hallinnollisia rekistereitä ja muita rekisteripohjaisia tietoaineistoja. Tilaston laatu onkin siten suoraan riippuvainen lähdeaineistojen laadusta. Suoraa tiedonkeruuta tapahtuu vain toimipaikkatietojen määrittämisessä monitoimipaikkaisten yritysten palveluksessa oleville sekä ammatin määrittämisessä järjestäytymättömille yrityksille.

Yhteensä työssäkäyntitilaston tuotannossa käytetään yli 30 eri rekisterin tai tietoaineiston tietoja. Keskeisimpiä näistä ovat:

- väestötietojärjestelmä (Väestörekisterikeskus)
- verotuksen eri aineistot
- yksityisen sektorin erilaiset työ- ja palvelussuhderekisterit
- valtion ja kuntien palvelussuhderekisterit
- työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) työnhakijarekisteri
- Kelan ja Eläketurvakeskuksen eläkerekisterit
- eri opiskelijarekisterit
- pääesikunnan varusmiesrekisteri
- Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri ja julkisyhteisöjen rekisteri
- Tilastokeskuksen tutkintorekisteri

Rekistereiden lisäksi tehdään joitakin lomakekyselyitä:

- tiedustelu monitoimipaikkaisissa yrityksissä työskentelevien toimipaikoista

- ammattitiedonkeruu järjestäytymättömille yrityksille

Keskeistä järjestelmässä on se, että rekistereiden tunnusjärjestelmät ovat niin hyvät, että eri tietojen yhdisteleminen on mahdollista. Rekisterit voivat sisältää päällekkäistä tietoa, osin myös ristiriitaista tietoa. Olennaista on, että rekisterit täydentävät toisiaan ja päällekkäisyys toisaalta varmistaa sen, että järjestelmä ei ole niin haavoittuva; jos esim. työeläkejärjestelmästä ei saada tietoa työsuhteesta, voidaan tieto henkilön työllisyydestä päätellä verotuksen tietojen kautta.

Useat tiedot työssäkäyntitilastoon voidaan saada suoraan jostakin rekisteristä niitä juurikaan muuttamatta tai muokkaamatta. Tällaisia tietoja ovat esim. henkilön demografiset tiedot tai tulo- ja varallisuustiedot. Monia tietoja tuotetaan myös ns. rekisteriestimointimenetelmällä, jossa käyttämällä hyväksi samanaikaisesti useita rekisteriaineistoja määritellään jokaiselle henkilölle kunkin muuttujan arvo. Esimerkkinä tällaisesta muuttujasta on henkilön pääasiallinen toiminta. Sen päättelyssä tarvitaan tietoja henkilön iästä, työsuhteista, työttömyydestä, opiskelusta, eläkkeen saamisesta jne. Päättelysäännöt on muodostettu siten, että ne tuottavat mahdollisimman lähelle lomakepohjaisesti kerättyjen tietojen mukaiset tiedot. Päättelysääntöjen muodostamisessa on käytetty apuna aikaisempien väestölaskentojen tietoja ja rekisteritietoja samalta ajankohdalta. Päättelysääntöihin sisältyy myös eri aineistojen priorisointi siinä tapauksessa, kun tiedot ovat ristiriitaisia.

Oikeellisuus ja tarkkuus

Suomessa rekisteripohjaisten tietojen luotettavuutta tutkittiin jo ennen päätöstä rekisteripohjaiseen väestölaskentajärjestelmään siirtymisestä. Vuosien 1980 ja 1985 laskennoissa väestön taloudellista toimintaa ja työssäkäyntiä kuvaavat tiedot kerättiin vielä lomakkeilla, mutta samanaikaisesti oli saatavilla myös rekisteripohjaisia tietoja. Vuoden 1980 väestölaskennassa tehtiin vertailututkimus 20 kunnan osalta ja vuoden 1985 väestölaskennan yhteydessä kaikkien kuntien osalta. Tutkimuksessa verrattiin rekisteripohjaisesti määriteltyä tietoa väestön pääasiallisesta toiminnasta ja ammattiasemasta lomakkeella kerättyyn tietoon. Erot rekisteripohjaisesti ja lomakepohjaisesti tuotettujen tietojen osalta todettiin niin pieniksi, että päätös rekisteripohjaiseen tilastotuotantoon siirtymisestä voitiin tehdä.

Ensimmäisen kokonaan rekisteripohjaisen väestölaskennan yhteydessä vuonna 1990 tehtiin laaja luotettavuustutkimus. Rekisteritilastoja verrattiin otospohjaisen lomaketiedustelun antamiin tietoihin. Otos käsitti noin kaksi prosenttia rakennuksista, asunnoista ja henkilöistä. Luotettavuustutkimus osoitti, kuinka suurella osalla lomaketieto ja rekisteritieto poikkesivat toisistaan, mutta ei lopulta sitä, kumpi tieto oli oikea. Esimerkiksi useampaa työtä tekevä ilmoitti lomaketiedustelussa pääasialliseksi työksensä eri toimen kuin mihin rekisteripäättelyssä päädyttiin. Työssäkäyvä opiskelija tuli määritellyksi rekisteritiedoilla väistämättä työlliseksi, vaikka hän itse olisikin jättänyt työnsä kertomatta. Tutkimukset ovat osoittaneet, ettei rekisteripohjaisten ja lomakepohjaisten tietojen ero ole suurempi kuin kahden lomakepohjaisen tiedon välinen ero. Vertailututkimuksia on julkaistu Tilastokeskuksen sarjoissa.

Tärkeimmäksi rekisteripohjaisen työssäkäyntitilaston laadunvalvontamenetelmäksi on kehittynyt työvoimatutkimuksen käyttö vertailuaineistona. Myös vuosien 1995 ja 2000 väestölaskennan luotettavuustutkimukset perustuivat työvoimatutkimuksen käyttöön vertailutietona.

Työvoimatutkimuksen käyttö vertailuaineistona toimii kahdella tasolla. Toisaalta seurataan näiden kahden menetelmän tuottamien tulosten tasoa ja toisaalta sitä, miten hyvin menetelmät tuottavat yksikkötasolla samalla tavoin luokiteltua tietoa. Yksikkötason vertailu tehdään ristiintaulukoimalla työvoimatutkimuksen otosaineiston henkilöiden saman ajankohdan rekisteripohjaiset ja haastatteluun perustuvat tiedot pääasiallisesta toiminnasta ja toimialasta keskenään. Vertailuja on tehty vuodesta 1987 lähtien.

Usein poikkeamat ovat selitettävissä rekisterijärjestelmän ja haastattelumenetelmän eroilla, eikä aina voida yksikäsitteisesti sanoa, kumpi menetelmä tuottaa oikean tuloksen eli välttämättä haastattelemallakaan saatu tieto ei ole absoluuttisen oikea. Usein todellisuudessa on niin, että henkilö itse tai haastattelija joutuu tekemään päätöksen ristiriitaisen informaation pohjalta, kun taas rekisterimenetelmässä on laadittu yksikäsitteinen sääntö. Rekisterimenetelmän etuna on tällöin sen loogisuus: kone tekee ratkaisun aina samalla tavalla, mutta saman informaation omaavat henkilöt voivat päätyä eri lopputulokseen.

Ajantasaisuus

Työssäkäyntitilasto tehdään vuosittain. Työssäkäyntitilaston henkilöperusjoukko kuvaa vuoden viimeisen päivän tilannetta. Tiedot henkilön toiminnasta ja työpaikasta ovat vuoden viimeiseltä viikolta. Tilastossa on myös kertymätietoja koko vuodelta (esimerkiksi tulotiedot sekä työ- ja työttömyyskuukaudet).

Ennakkotiedot valmistuvat noin 12 kuukautta viiteajankohdan jälkeen. Lopullisista tiedoista pääasiallinen toiminta ja ammattiasema valmistuvat noin 14 kuukautta, työpaikkatiedot 21 kuukautta ja ammatti ja sosioekonominen asema noin 22 kuukautta viiteajankohdan jälkeen.

Saatavuus

Työssäkäyntitilaston kunnittaiset tiedot työllisistä, työpaikoista ja pääasiallisesta toiminnasta ovat saatavilla Tilastokeskuksen internetsivuilla maksuttomasta StatFin-tilastopalvelusta. Maksullisessa Väestötilastopalvelussa on eritellympää tietoa, myös kuntien osa-alueittain. Aineistoista tehdään erityisselvityksiä asiakkaan pyynnöstä.

Vuosina 1987–2001 työssäkäyntitilaston tietoja on julkaistu erillisissä työssäkäyntitilaston julkaisuissa. Viimeinen paperimuotoinen julkaisu, Työssäkäyntitilasto 2000–2001, sisältää työssäkäyntitilaston vuoden 2000 lopullisia tietoja ja vuoden 2001 ennakkotietoja.

Vertailukelpoisuus

Työssäkäyntitilaston laatiminen on aloitettu vuodesta 1987. Työssäkäyntitilaston perusjoukko ja määrittelyt ovat pysyneet suunnilleen samana vuodesta 1987 lähtien. Tilastossa käytetyt luokitukset ovat muuttuneet vuosien mittaan. Esimerkiksi toimialaluokitus on muuttunut vuosina 1993, 2001 ja 2007 ja ammattiluokitus vuosina 1995 ja 2010. Luokitusmuutokset vaikuttavat aikaisempien vuosien vertailtavuuteen, sillä täydellisiä avaimia ei kaikkien luokitusten välille voi rakentaa. Tilastossa käytettävät luokitukset ja luokitusten väliset avaimet löytyvät Tilastokeskuksen internetsivuilla <http://www.tilastokeskus.fi/luokitukset>.

Myös muutokset lainsäädännössä vaikuttavat tilastojen vertailtavuuteen. Vuoden 1998 alusta tuli voimaan niin sanottu pätkätyölaki, jolloin myös lyhyet työsuhteet tulivat eläkevakuutuksen piiriin. Tämä lisäsi työllisten määrää jonkin verran.

Vuodesta 2005 vuoteen 2016 työeläkevakuutuksen piiriin kuuluivat 18–67-vuotiaat. Ennen vuotta 2005 työeläkevakuutuksen piiriin henkilöt kuuluivat 14 vuoden iästä lähtien. Tämä näkyy työssäkäyntitilastossa vuodesta 2005 alkaen nuorten työllisyyden vähenemisenä ja opiskelijoiden määrän kasvuna.

Vuoden 2017 eläkeuudistuksen yhteydessä työeläkevakuuttamisen alaikäraja laskettiin 17 ikävuoteen. Yrittäjäeläkevakuutuksen alaikäraja säilyi 18 ikävuodessa. Työssäkäyntitilaston työllisten päätelyssä vuoden 2017 muutosta ei ole huomioitu, vaan työllisten alaikärajana on edelleen 18 vuotta.

Apurahansaajat on vuoden 2009 alusta lähtien vakuutettu maatalousyrittäjän eläkelain (MYEL) mukaisen lakisääteisen työeläketurvan piiriin, minkä seurauksena heidät määritellään yrittäjiksi.

Vuoden 2010 tilastosta lähtien yrittäjien määrittelyssä otetaan huomioon yrittäjätulojen lisäksi myös henkilöverotuksessa palkkatuloihin kuuluva niin sanottu yrittäjäpalkka (YEL-/MYEL-vakuutetun yrittäjän palkka), jota yrittäjänä toimiva voi saada esimerkiksi avoimen yhtiön yhtiömiehenä, kommandiittiyhtiön vastuunalaisena yhtiömiehenä ja osakeyhtiön johtavassa asemassa toimivana osakkaana. Jos henkilö toimii vuoden viimeisellä viikolla sekä yrittäjänä että palkansaajana, henkilö määritellään yrittäjäksi, jos hänen yhteenlasketut yrittäjätulonsa ja -palkkansa ovat suuremmat kuin muut palkkatulot, ja päinvastoin. Yrittäjäpalkan huomioiminen yrittäjien määrittelyssä lisäsi yrittäjien määrää noin 3 300 henkilöllä vuoden 2010 tilastossa.

Vuosina 2010–2011 yrittäjien määrä nousi koko maassa 9 600:lla. Nousuun vaikutti se, että yrittäjän ja maatalousyrittäjän eläkelain yrittäjämääritelmä laajeni vuoden 2011 alusta. Yrittäjäksi määritellään osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä johtavassa asemassa työskentelevä henkilö, joka omistaa yksin yli 30 prosenttia yrityksen osakkeista tai jolla on yksin yli 30 prosenttia osakkeiden tuottamasta äänimäärästä tai jolla on muussa yhteisössä vastaava määräämisvalta. Aiemmin raja oli 50 prosenttia.

Varusmiespalvelusajan ja siviilipalveluksen kestoa lyhennettiin 15 vuorokaudella 1.2.2013 (lait asevelvollisuuslain ja siviilipalveluslain muuttamisesta). Lakiuudistuksen myötä iso osa asevelvollisista kotiutuu palveluksesta ennen joulua, eikä siten ole työssäkäyntitilaston viiteajankohtana (vuoden viimeisellä viikolla) enää varusmies- tai siviilipalveluksessa. Uudistuksen seurauksena asevelvollisten määrä väheni vuosina 2012–2013 lähes 9 400:lla.

Työttömyyseläkkeellä olevien määrä on vähentynyt voimakkaasti 2000-luvun lopusta lähtien. Työttömyyseläkkeitä ei ole myönnetty vuoden 2011 jälkeen.

Vuoden 2013 tilastosta alkaen toimialaluokkaan 97000 Kotitalouksien toiminta kotitaloustyöntekijöiden työnantajina tilastoitiin työllisiä aiempaa kattavammin. Tilastovuonna 2013 toimiala 97000 kasvoi lähes 7 600 työllisellä. Jos henkilöt olivat edellisvuonna työllisiä, yleisin aiempi toimiala oli tuntematon.

Vuoden 2015 tilastosta alkaen maatalouden toimialatiedot ovat tarkentuneet. Muutokset tilastovuosien 2014–2015 välillä näkyvät toimialan 01 (Kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut) tarkemmilla luokitustasoilla siirtyminä maatalouden tuotantosuuntaa tarkemmin kuvaaviin luokkiin.

Vuonna 2017 aloitettiin työttömien työnhakijoiden määräaikaishaastattelut, joiden avulla työnhakijarekisteriä pystyttiin ajantasaistamaan. Työttömien määrän laskuun 2016–2017 välillä voi osin vaikuttaa haastatteluiden myötä tehdyt päivitykset työnhakijarekisteriin. Tarkkaa tietoa haastatteluiden vaikutuksesta työttömien määrään ei ole, mutta Työ- ja elinkeinoministeriössä on arvioitu vaikutuksen voivan olla 20 000 – 30 000 henkilöä (TEM-analyyseja 83/2017).

Palkansaajien päättelyssä käytettäviä palkka- ja yrittäjätulojen käsitteitä laajennettiin vuonna 2014. Käytettävät määritelmät vastaavat nyt tulonjaon kokonaistilaston vastaavia tulokäsitteitä.

Ennen vuotta 1987 väestön taloudellista toimintaa kuvaavia kuntatasoisia tietoja on tuotettu lomakepohjaisissa väestölaskennoissa (vuosilta 1950, 1960, 1970, 1975, 1980 ja 1985). Erot rekisteri- ja lomakepohjaisesti tuotettujen tietojen välillä ovat osoittautuneet sen verran pieniksi, että vertailtavuutta ajassa voidaan pitää suhteellisen hyvänä muiden kuin edellä mainittujen luokitusmuutosten vuoksi.

Tilastossa käytetyt luokitukset löytyvät Tilastokeskuksen luokitus- ja metatietopalvelujen kotisivuilta sekä painetuista luokituskäsikirjoista.

Yhtenäisyys

Tietoja väestön taloudellisesta toiminnasta saadaan myös Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksesta, joka on kuukausittain tehtävä otostutkimus. Tiedot poikkeavat keruutavasta ja työllisten päättelystä johtuen jonkin verran työssäkäyntitilaston tiedoista. Muun muassa työllisten määrä on työvoimatutkimuksessa joitakin prosentteja suurempi.

Ammattitietoja koskevia tilastoja julkaistaan Tilastokeskuksessa työssäkäyntitilaston lisäksi myös palkkatilastoissa ja työvoimatutkimuksessa. Palkkatilaston ammattitiedot ovat työssäkäyntitilaston ammattitiedon tärkein tiedonlähde, joten tiedot ovat melko lähellä toisiaan. Palkkatilaston tiedoista puuttuvat kuitenkin yrittäjät, yritysten ylin johto, alle viisi henkeä työllistävät yritykset sekä yritykset, joiden päätoimialana on maa-, metsä- tai kalatalous. Työssäkäyntitilaston ja työvoimatutkimuksen ammattitiedot tulevat eri lähteistä ja koskevat eri ajanjaksoja – työvoimatutkimus tehdään kuukausittain, kun työssäkäyntitilaston viiteajanjakso on vuoden viimeinen viikko. Myös tilastojen käyttämät käsitteet poikkeavat hieman toisistaan. Esimerkiksi työssäkäyntitilastossa yrittäjistä luokitellaan johtajiksi ainoastaan ne, joiden yrityksen koko on yritysrekisterin mukaan vähintään 5 henkilötyövuotta, muuten yrittäjien ammatit määritellään yrityksen toimialan mukaan muihin ammattien pääryhmiin.

Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisee tilastoa työttömien työnhakijoiden määrästä. TEM:n työnhakijarekisterin tiedot kertovat työttömien työnhakijoiden määrän kuukauden viimeisenä arkipäivänä. Työssäkäyntitilaston tieto työttömyydestä perustuu TEM:n työnhakijarekisterin tietoihin. Siten työssäkäyntitilaston ja TEM:n luvut työttömyydestä ovat suhteellisen lähellä toisiaan.

Lisätietoja

Juhana Nordberg 029 551 3051
Vastaava tilastojohtaja:
Jari Tarkoma

info@stat.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Työssäkäyntitilasto, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-5528 (pdf)